

Batxillerat en Ciències Religioses

Fenomenologia de la Religió

- **Titulació:** Batxillerat en Ciències Religioses
- **Modalitat:** Iscreb Presencial
- **Curs:** 1er | **Semestre:** 2n | **ECTS:** 4 | **Hores de classe setmanals:** 2
- **Àrea:** Filosofia | **Període lectiu:** 2n semestre
- **Professorat:** [Dr. Xavier Marín i Torner](#) | **Llengua:** Català

Justificació

L'objectiu del curs és arribar a la descripció d'allò que coneixem com a fenomen religiós. Tenint present les definicions substantives (des de dins) i funcionals (des de fora) del mot "religió", exposarem l'estatut de la fenomenologia de la religió, distingint-la tant respecte dels sabers normatius (filosofia i teologia) com de les disciplines sectorials (història comparada de les religions, psicologia de la religió, sociologia de la religió). Ens encaminarem vers una comprensió hermenèutica bo i copsant la irreductibilitat del fenomen religiós enfront del positivisme i científicisme d'un món científic-tècnic que ha oblidat que la persona és ésser comprensiu, ésser simbòlic, ésser religiós. De manera ordenada, seguint els procediments propis del mètode fenomenològic, exposarem aquells conceptes que, segons alguns autors, són a la base de la seva formació o, segons uns altres, se'n deriven, com els de sagrat, ritu, conversió, il·luminació, tabú, hierofanies, misteri, transcendència o divinitat, creença, actitud religiosa extàtica i salvífica, mite, culte, oració i sacrifici. Ens centrarem també en la idea de la religió com a fonament espiritual i alhora humanitzador de la persona, fet que ens durà a reconèixer la no sempre fàcil distinció entre la vida profana i la religiosa.

Requisits i orientacions prèvies

És recomanable cursar també aquelles matèries específiques de les ciències de la religió com a branca del coneixement diferenciada de la teologia: introducció a les ciències religioses, psicologia de la religió, sociologia de la religió i antropologia filosòfica.

Competències i Objectius

1. Contrastar la mútua influència entre els principals corrents de la història del pensament filosòfic i les perspectives d'anàlisi de les ciències de la religió.
2. Avaluar el rerefons antropològic present en els principals models d'anàlisi de les ciències de la religió.

3. Aplicar les propostes epistemològiques i metodològiques de la Fenomenologia a l'anàlisi de la religiositat.
4. Prendre consciència de les perspectives interdisciplinàries d'anàlisi i saber interpretar la complexitat cultural dels fenòmens religiosos.
5. Reconèixer i valorar les aportacions de les ciències de la religió a les qüestions frontereres amb la teologia.

1. Prendre consciència del pes històric dels orígens grecolatins a l'hora de definir el concepte "religió" per tal d'adonar-se de la concepció occidental dels fenòmens religiosos.
2. Descriure la tipologia actual de definicions de "religió", substantives (des de dins) i funcionals (des de fora), així com els seus avantatges i inconvenients.
3. Analitzar les aportacions dels historiadors, antropòlegs, psicòlegs i sociòlegs de la religió tot copsant-ne els valors i els límits de les ciències de la religió.
4. Copsar la irreductibilitat del fenomen religiós enfront del positivisme i científicisme d'un món científic-tècnic que ha oblidat que la persona és ésser comprensiu, ésser simbòlic, ésser religiós.
5. Identificar l'especificitat del mètode fenomenològic aplicat a la religió tot contrastant-lo amb les aproximacions històriques, psicològiques i sociològiques de la religió. Detectar-ne els punts en comú i les diferències.
6. Mostrar la connexió entre els diversos conceptes clau de la fenomenologia de la religió, tant pel que fa a l'àmbit del sagrat com a la seva realitat determinant (el Misteri) i el subjecte religiós (creient).

Continguts

I. QÜESTIONS PRELIMINARS

1. Teologia i fenomenologia de la religió
2. La religió: etimologies i aclariments conceptuals

II. L'ESTATUT DE LA FENOMENOLOGIA DE LA RELIGIÓ

3. Les ciències de la religió: història comparada de les religions, psicologia de la religió, sociologia de la religió. Valors i límits de les ciències de la religió
4. El mètode fenomenològic aplicat a la religió. Husserl ("epoché", reducció eidètica, intuïció d'essència). Estructures essencials de la religió i tipologia de les religions. Els principals dilemes de la fenomenologia de la religió (religió/religions, la tensió història/estructura en l'estudi sistemàtic de la religió, comprensió/explicació, valoració/consideració lliure de tota valoració). La irreductibilitat del fenomen religiós enfront de tot positivisme i científicisme
5. De l'anàlisi del llenguatge religiós (filosofia analítica) a l'hermenèutica del fenomen religiós. Fer fenomenologia de la religió en un món científic-tècnic que ha oblidat que la persona és ésser comprensiu, ésser simbòlic, ésser religiós

III. VERS UNA COMPRESIÓ DEL FENOMEN RELIGIÓS

6. El sagrat com ordre i àmbit de la realitat. Experiència del numinós. Ritus d'iniciació. Conversió (religions profètiques) i il·luminació (religions místiques). Tabú i sacralitat. Hierofanies
7. El Misteri, realitat determinant de l'àmbit del sagrat. Les creences i els itineraris vers Déu. Postures afirmativa, negativa, indiferent i agnòstica

IV. L'ACTITUD RELIGIOSA DE L'HOME I LA DONA

8. Estructura fonamental de l'actitud religiosa: actitud extàtica i actitud salvífica
9. L'actitud religiosa i les seves expressions a nivell racional (mites, símbols de fe, dogmes, teologia), a nivell de l'acció o praxi (culte, moral), a nivell del sentiment i l'emoció (entusiasme religiós, art religiós) i l'expressió comunitària de l'actitud religiosa
10. De l'actitud religiosa als actes religiosos: oració i sacrifici

Metodologia i Avaluació

- Les quatre grans unitats de l'assignatura estan dividides en lliçons d'extensió diferent.
- La classe serà bàsicament expositiva, bé que amb possibilitat d'una àmplia discussió comuna de les qüestions.
- Al llarg del curs es lliuraran dossiers de cada un dels deu temes per a la seva lectura prèvia i per a un millor seguiment del que posteriorment serà exposat oralment a les classes.
- També es lliuraran o s'indicaran textos complementaris d'articles sobre diverses qüestions tractades a les classes i que seran matèria avaluable per mitjà d'exercicis escrits.
- Si s'escau, tindrà lloc algun debat dirigit pel professor amb l'objectiu d'intercanviar idees o informació sobre l'actualitat d'algunes qüestions tractades al llarg del curs.
- El professor és a disposició dels alumnes per a consultes.

Treball a l'aula: 40%

- Exposicions del professor: 35%
- Debats a l'aula: 5%

Treball fora de l'aula: 60%

- Lectura i estudi personal: 40%
- Preparació d'exercicis escrits: 20%